

Honnan ered a „mesterséges intelligencia” elnevezés?

Egy 1956-os nyári konferencia döntése, amely máig meghatározza, hogyan gondolkodunk a gépi intelligenciáról – és miért okoz ez félreértéseket a mai napig.

1956

A Dartmouth-konferencia: minden itt kezdődött

Photographer: Joe Mehling

1956 nyarán az Egyesült Államokban tartották a híres **Dartmouth-konferenciát**, amely a mesterséges intelligencia tudományának születési pillanata volt. A konferencia hivatalos címe: "Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence".

A cél ambiciózus volt: megvizsgálni, lehetséges-e az emberi intelligencia egyes elemeinek pontos leírása és számítógépes szimulációja. Itt használták először tudományos értelemben az **Artificial Intelligence** kifejezést.

A konferencia résztvevői

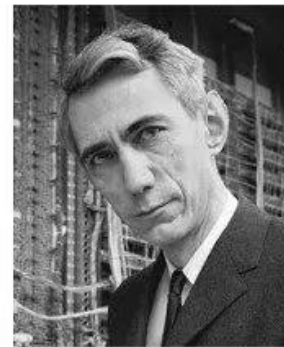
1956 Dartmouth Conference: The Founding Fathers of AI

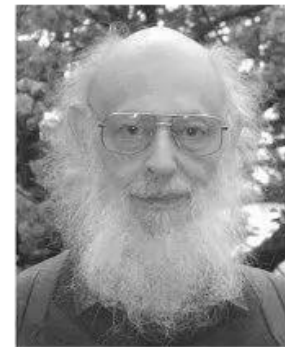
John McCarthy

Marvin Minsky

Claude Shannon

Ray Solomonoff

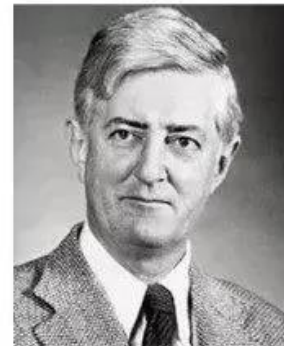
Alan Newell

Herbert Simon

Arthur Samuel

Oliver Selfridge

Nathaniel Rochester

Trenchard More

...és további 47 tudós, matematikus

John McCarthy alapgondolata

„Minden tanulás vagy az intelligencia bármely más jellemzője elvben olyan pontosan leírható, hogy egy gép képes legyen szimulálni azt.”

John McCarthy amerikai matematikus és informatikus vezette be a fogalmat 1956-ban. Az elnevezés tudatos volt: nem emberi intelligenciát akartak létrehozni, hanem olyan gépi rendszereket, amelyek intelligensnek tűnő feladatokat tudnak megoldani – például tanulást, következtetést, döntéshozatalt vagy nyelvhasználatot.

A nagy névvita: alternatív javaslatok

Az 1950–60-as években komoly vita alakult ki az elnevezés körül. A Dartmouth-konferencia résztvevői közül sokan jelezték, hogy a név túl erős állítást tesz, emberi tulajdonságokat sugall, és tudományosan pontatlan.

Kibernetika

Cybernetics – a vezérlési és kommunikációs rendszerek tudománya

Automata elmélet

Automata theory – matematikai alapú megközelítés

Információfeldolgozás

Information processing – neutrális, leíró kifejezés

Gépi problémamegoldás

Machine problem solving – Herbert Simon és Allen Newell javaslata

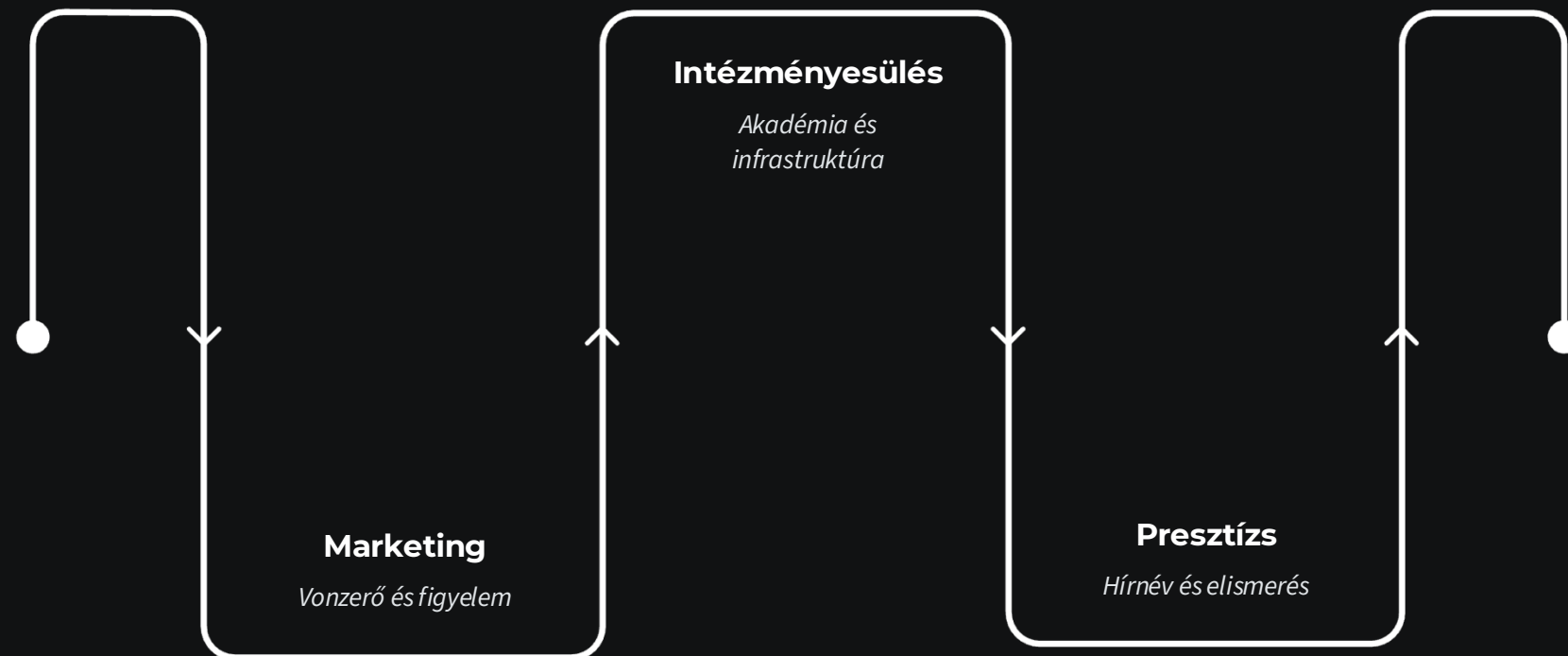
Komplex információfeldolgozás

Complex information processing – pontosabb, de hosszabb

Statisztikai modell

Computer-based Statistical Model – a mai megközelítéshez közelebb álló

Miért maradt meg mégis az „AI” név?

A javasolt alternatív elnevezések pontosabbak voltak, de kevésbé vonzóak. Az „Artificial Intelligence” elnevezés történelmileg marketing eredetű!

A siker titka

Az 1950–60-as években a többi név nem hangzott igazán jól, szemben az "Artificial Intelligence" elnevezéssel, ami kifejezetten figyelemfelkeltő volt.

- *Finanszírozást vonzott*
- *Presztízst hozott a kutatóknak*
- *Könnyen megjegyezhető volt*
- *Jövőbe mutató víziókat sugallt*

A marketing működött – de az árát ma fizetjük a félreértésekkel.

Mennyire „igaz” mégis az elnevezés?

*Nem teljesen hamis – de **pontatlan**! A mesterséges intelligencia intelligensnek tűnő viselkedést szimulál, komplex problémákban segít, és emberi gondolkodási tevékenységeket utánoz. De nem ért meg semmit, nincs szándéka, és nem rendelkezik tudatossággal.*

Intelligenciaszimuláció

Viselkedést utánoz, de nem ért

Gépi döntéstámogatás

Segít, de nem helyettesít

Valószínűségi nyelvi modell

Mintázatokat követ, nem gondolkodik

Automatizált mintázatfelismerés

Adatokat elemez, nem alkot

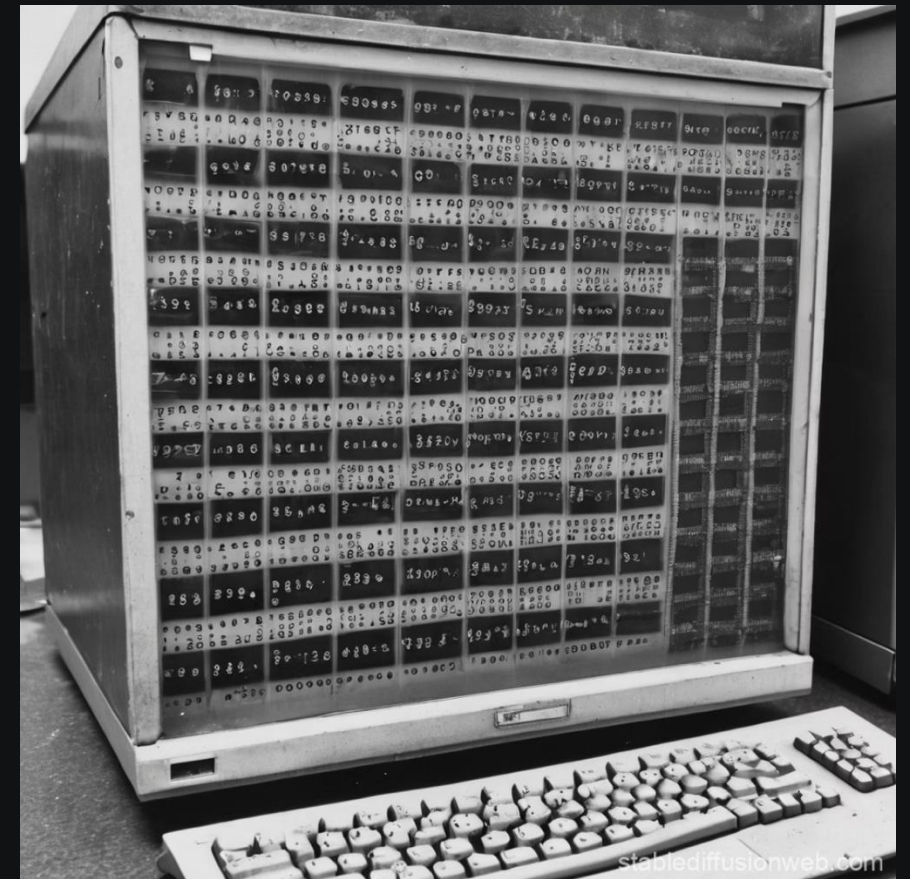

A stratégiai döntés: McCarthy vallomása

John McCarthy pontosan tudta, hogy az „intelligence” szó provokatív, figyelemfelkeltő, ugyanakkor félreérthető. Később elismerte, hogy az elnevezés szándékosan nem precíz.

A választás végül nem véletlen félreecsúzás volt, hanem stratégiai döntés. Az elnevezés célja a kutatási terület népszerűsítése, támogatók megnyerése és a tudományos közösség figyelmének felkeltése volt – még akkor is, ha ez árnyékot vetett a pontos értelmezésre.

📄 **Fontos felismerés:** Az elnevezés sikere egyben a legnagyobb problémája is – a „mesterséges intelligencia” kifejezés túl sokat ígér, és túl keveset magyaráz.

Miért nem változtatták meg később?

A tudományosnak látszó jóslatok az 1960–70-es években sokáig elfedték a problémát. A laikus közönség nem kérdőjelezte meg, a sajtó és a politika átvette, sőt az oktatás is.

A mai vita: vezető kutatók véleménye

*A vita azonban mind a mai napig nem szűnt meg. Több vezető kutató – köztük **Geoffrey Hinton**, **Yann LeCun** és **Gary Marcus** – megfogalmazza, hogy az elnevezésben az „intelligencia” szó túlzó, és az emberek túl sokat tulajdonítanak ezeknek a rendszereknek.*

MI rendszerek

AI systems – neutrálisabb megnevezés

Gépi tanulási modellek

Machine Learning Models – pontosabb leírás

Döntéstámogató rendszerek

Decision-support Systems – a funkciót hangsúlyozza

Miért fontos ezt ma tisztázni?

The role of technology in modern education

Ma, amikor már mobil eszközökön a tinédzserek is rutinszerűen használják a ChatGPT-t, az iskolákra és a tanárookra hárul az a felelősség, hogy világossá tegyék a „mesterséges intelligencia” elnevezés eredetét és korlátait.

***Világosan rá kell mutatni:** az elnevezés történelmi okokból maradt fenn, az „intelligencia” nem emberi értelemben értendő!*

❏ *A mesterséges intelligencia nem intelligens, hanem hasznos.*

Ha ezt nem tisztázzuk, a diákok túlértékelhetik a rendszerek képességeit, kritikátlanul elfogadhatják a válaszokat, és érzelmi kötődést is kialakíthatnak olyan eszközökhöz, amelyek nem rendelkeznek megértéssel, szándékkal vagy felelősséggel. Ez hosszú távon gyengítheti saját gondolkodási felelősségüket, kritikai készségeiket, valamint a valós emberi kapcsolatok szerepének felismerését.